

ÀMBIT 1. ELS PRINCIPALS REPTES DEL SEGLE XXI

ÀMBIT 2. LA CONSTRUCCIÓ D'UN NOU PARADIGMA

INTRODUCCIÓ PONÈNCIA BASE

Catalunya es troba en un període de grans canvis, derivats tant de l'obsolescència de l'actual Constitució i de la interpretació conservadora i recentralitzadora que en fan les institucions espanyoles, com del procés de globalització, del domini del neoliberalisme econòmic i de la profunda crisi actual.

Les grans mobilitzacions dels darrers deu anys a Catalunya tenen l'objectiu d'oferir un futur de progrés. Calen propostes operatives per a les transformacions profundes que Catalunya necessita per garantir el progrés i la justícia social.

El poble català, al llarg de la seva història, ha superat moltes dificultats i amenaces, i té les capacitats per afrontar amb confiança sòlida els grans reptes del segle XXI. Podem confiar en els valors que han configurat la nostra identitat al llarg dels segles i que ens han permès construir una societat de tradició democràtica que ha progressat gràcies a la seva iniciativa i al treball dels seus ciutadans, inclinada a la justícia social, que valora l'educació, la ciència i la cultura, oberta i capaç d'integrar en els seus valors a milions de persones arribades d'arreu.

PRIMERA PART. REPTES I PROPOSTES

ÀREA A. CATALUNYA AL MÓN

Catalunya està immersa en un procés de canvi que afecta tot el planeta, i a totes les escales i en tots els àmbits. Hom qüestiona la viabilitat del sistema polític, econòmic i cultural vigent. La riquesa es concentra en poques mans, hi ha una explotació a gran escala dels recursos naturals i no s'afronten amb rigor problemes com el canvi climàtic o el creixement demogràfic, entre altres.

ÀMBIT 1. ELS PRINCIPALS REPTES DEL SEGLE XXI

1.1.- ELS REPTES A ESCALA MUNDIAL

Catalunya afronta els reptes mundials com a país petit, que no té recursos naturals valuosos, ni Estat propi. Els principals reptes als quals ens enfrontem són la globalització sense controls democràtics, l'explosió demogràfica mundial, la sostenibilitat ambiental, les desigualtats socials, el control del coneixement i la tecnologia i les noves formes de dominació.

1.1.1.- La globalització sense controls democràtics

La globalització té un gran impacte sobre l'economia. Ha tingut efectes perversos als països no-industrialitzats. En els països més pobres el lliurecanvisme dificulta el creixement basat en el progrés de l'agricultura i els sectors productius propis. En els països industrialitzats la globalització ha provocat la deslocalització de les indústries.

La globalització, que ha tret de la pobresa a milions de persones en els països emergents, ha tingut efectes perversos als altres països no-industrialitzats. A més, els ciutadans dels països rics no accepten les migracions que acompanyen la creació d'un mercat global. S'ha produït la subordinació dels poders públics als interessos de les grans corporacions transnacionals, que han impulsat la privatització de les empreses públiques, la desregulació dels mercats, la reducció d'impostos a les rendes altes, la proliferació dels paradisos fiscals o la retallada de l'Estat del Benestar.

1.1.2.- L'explosió demogràfica

De 1960 a 2016, la població mundial va saltar de 3.000 a 7.400 milions d'habitants. Aquest ha estat desigual. Ha estat feble en els països industrialitzats, i quasi tota la nova població es concentra en els països més pobres, on, l'emigració del camp a la ciutat ha creat enormes megalòpolis de milions d'habitants. Els corrents migratoris vers els països rics també deriven d'aquest augment de la població.

1.1.3.- La sostenibilitat ambiental

L'expansió combinada de la població, la producció i el consum per càpita afecta els recursos naturals, que són limitats. L'increment de la població i el consum té un fort impacte sobre els grans equilibris ecològics de la biosfera: deixalles, contaminació de totes les aigües i de l'aire, l'extinció massiva d'espècies, canvi climàtic, etc. El model de creixement econòmic actual és inviable.

1.1.4.- Les desigualtats socials

Eliminar les desigualtats socials és un altre gran repte actual. Afecta tant a les diferències entre països com a l'interior de cada Estat. 5.000 milions de persones dels països més pobres continuen vivint en la pobresa.

A l'interior de cada país els factors estructurals que incrementen la desigualtat social són:

- L'increment dels preus.
- L'augment de la població fa baixar els salaris a les manufactures de poc valor afegit.
- S'incrementen les diferències entre els salaris de les feines amb un elevat nivell de formació i els dels altres treballadors.
- La privatització i desregulació de les grans empreses públiques de serveis ha creat situacions d'oligopoli amb tarifes abusives.
- La reducció d'impostos a les rendes més altes, l'elusió i evasió fiscals, la proliferació de paradisos fiscals, han fet recular l'Estat del Benestar.
- El monumental volum de capital líquid genera un sistema monetari i financer estructuralment inestable.
- Augmenten els lloguers i dels preus dels habitatges.

1.1.5.- El control del coneixement i de la tecnologia

Les noves tecnologies estan canviant les condicions laborals de tothom i els nous sistemes de comunicació condicionen la resposta intel·lectual, política i social als reptes del segle XXI. Internet ha suposat un canvi en l'estructura piramidal de la comunicació. És una porta que obre oportunitats per difondre alternatives al nou ordre mundial. Però ha de competir amb les elits financeres i les tecnològiques digitals.

1.1.6.- Les noves formes de dominació

El control i la dominació han estat d'arrel econòmica. Ara les formes de control i dominació s'han diversificat i són més subtils.

1.2.- ELS REPTES A ESCALA EUROPEA

Europa occidental ha passat a tenir un paper secundari. Ha de definir amb urgència el paper que vol jugar i les eines per mantenir una veu pròpia, per poder introduir els seus valors i formes d'actuació en aquest nou escenari internacional. Malgrat tot, el model dels països de la Unió Europea és el més avançat del món en drets socials, llibertat i democràcia, prosperitat econòmica i equilibri social, cultura i capacitat tecnològica, i respecte al medi natural.

1.2.1.- Consolidació i democratització de la Unió Europea

La Unió Europea necessita més democràcia, més transparència i més poder. Només així podrà:

- Superar la divisió entre països centrals i perifèrics de la zona euro
- Reconvertir l'economia europea a una producció sense combustibles fòssils ni contaminants.
- Forçar un replantejament del model de globalització establert.

- Corregir les desigualtats socials, mitjançant reformes estructurals.
- Controlar les enormes masses de capitals fluctuants.
- Unificar el sistema impositiu i harmonitzar la legislació i l'estat del benestar.

Cal enfortir el paper de les grans ciutats, el motor més potent i dinàmic de l'economia europea. I cal superar l'actual dinàmica de culpar les institucions europees de totes les polítiques impopulars. Cal democratitzar l'estructura política de la Unió Europea, atorgant un paper legislatiu al Parlament Europeu perquè actuï com a veritable Parlament federal i esculli la Presidència de la Unió.

1.2.2.- El manteniment de l'Estat del Benestar

L'Estat del Benestar distingeix els països de la Unió Europea de la resta de països. Ha permès l'accés a l'ensenyament, sistemes públics de pensions, assegurança d'atur i salut pública a la majoria dels seus habitants. Des de 1991 les classes dominants van adoptant les polítiques neoliberals de deteriorament de l'estat del benestar, de pèrdua de drets socials i d'increment de les desigualtats socials.

La crisi econòmica dels darrers deu anys, sistèmica i global, n'és el resultat. Sense l'Estat del Benestar, el projecte de construcció europea perd quasi tot el sentit per a àmplies capes de la població europea.

1.2.3.- La construcció d'un model de futur

Els països de l'Europa occidental són els que tenen més possibilitats de construir un nou model polític i social que posi la supervivència de la Humanitat en primer pla. Els europeus hem d'oferir un nou model de relacions internacionals, basat en la llibertat, la pau, la cooperació, la seguretat i el respecte al medi natural.

1.3.- ELS REPTES A ESCALA ESPANYOLA

Espanya va ser l'únic gran estat europeu que, més enllà de Catalunya i d'Euskadi, no va viure la revolució industrial durant els segles XIX i XX ni les profundes transformacions que va comportar aquesta revolució. Ha estat sempre vinculat al clericalisme catòlic reaccionari, des de la Inquisició fins al nacionalcatolicisme franquista i els seus hereus actuals.

1.3.1.- Superar el passat

La falta de ruptura democràtica entre el règim franquista i la monarquia constitucional explica el pes subjacent del franquisme, amb importants conseqüències. Primer, la impunitat dels crims contra la Humanitat comesos pel franquisme. Segon, el manteniment en el poder de l'oligarquia espanyola formada per les famílies terratinents, els poders econòmics i els alts cossos burocràtics de l'Estat. Tercer, la impossibilitat de construir un relat històric comú entre els vençuts pel franquisme i els hereus de la dictadura. I quart, el no-reconeixement de Catalunya com a subjecte polític per les institucions, els mitjans de comunicació i de la major part de l'opinió pública espanyola.

1.3.2.- Construir un Estat realment democràtic

L'Estat espanyol s'enfronta a quatre principals reptes. Primer, la transformació democràtica de la societat espanyola no ha servit per treure del poder els hereus del franquisme. Segon, l'estructura de l'estat es va modificar per generalitzar les autonomies i es va imposar un a un sistema de relacions multilaterals en els que Catalunya era una minoria indefensa. Tercer, el consentiment donat pel poble de Catalunya a la Constitució va resultar anul·lat. La sentència del Tribunal Constitucional retallant l'Estatut el 2010 va posar de manifest que la transformació de l'Estat espanyol en un estat federal era impossible. I quart, el debat real a Espanya és entre la recentralització del PP i dels partits constitucionalistes i el moviment per la independència de Catalunya.

1.3.3.- Crear un model econòmic viable

Els recursos provinents d'Europa no s'han aplicat a generar un model productiu sostenible sinó a polítiques clientelars i a projectes faraònics. L'oligarquia espanyola no fou capaç d'impulsar empreses com Samsung, LG, Hyundai, etc, com va fer Corea del Sud. L'entrada a l'euro va eliminar el perill de

devaluació de la pesseta, fet que va suposar l'arribada de centenars de milers de milions d'euros. Aquest enorme capital es va destinar a la més gran bombolla immobiliària de la història.

Espanya segueix patint cinc grans mals. Primer, el desequilibri econòmic: Espanya és un dels estats europeus on hi ha més grans fortunes i, alhora, una bossa de pobresa més important. Les privatitzacions del PP de les grans empreses estatals, i una expansió internacional centrada en els sectors sense tecnologia, no han creat llocs de treball al país, ni permet afrontar la globalització productiva. Segon, la manca de polítiques distributives d'una certa entitat i l'enorme frau fiscal que subsisteix. Tercer, s'han incrementat les desigualtats de renda a escala territorial i no s'han creat les condicions per tal que cada territori generi els recursos econòmics que necessita. Quart, els antagonismes estructurals entre Catalunya i Espanya s'han accentuat amb la moneda única i la globalització. Catalunya, sense disposar de les inversions necessàries en infraestructures i recerca científica i sense política industrial, ha fet un enorme esforç per fer les seves empreses per competitives a escala internacional. I cinquè, les desigualtats socials: L'Estat Espanyol ha patit la crisi econòmica més greu d'Europa, només superada per Grècia en taxes d'atur i retallades públiques.

L'arrel profunda dels reptes espanyols és l'absència de projecte de la seva classe dominant; simplement vol acaparar el poder. L'oligarquia domina les institucions espanyoles, controla els partits polítics amb les «portes giratòries» i domina els principals mitjans de comunicació.

En aquest escenari és fàcil entendre que les diverses nacions que conformen l'Estat espanyol vegin més factible aconseguir la independència política que la transformació d'un Estat que ha dilapidat els recursos rebuts i ha reproduït els seus mals endèmics.

1.4.- ELS REPTES A ESCALA CATALANA

Els reptes del segle XXI són l'objecte dels diferents àmbits del Congrés Catalunya- Futur. El nostre poble comparteix amb Grècia, Portugal, Espanya i d'altres la condició social dels països perifèrics de la zona euro. A més, pateix la sagnia d'enormes recursos públics a causa del dèficit fiscal, com si la seva economia fos la d'un país central europeu. Però el poble català no ha respost amb moviments xenòfobs ni violents.

1.4.1.- Exercir el dret d'autodeterminació

Catalunya acumula un dèficit històric de sentit d'estat, agreujat per la disminució de la qualitat democràtica del Regne d'Espanya i pel limitat autogovern amb escasses eines legislatives i financeres. Però disposa d'eines potents per superar aquests reptes i esdevenir un país de referència. Les propostes de futur no poden oblidar que milions de persones han sortit al carrer, els darrers anys, convençudes que la independència és l'única sortida que farà possible garantir un futur millor per a tots els catalans.

1.4.2.- Creure en les pròpies forces

Els principals reptes als quals s'enfronta Catalunya són tres. Primer, la nostra supervivència com a societat democràticament avançada. Segon, construir una societat cohesionada i amb justícia social, que arribi a tots els seus ciutadans, base per aconseguir un futur pròsper, just i solidari. I tercer, preservar el patrimoni natural, un dels actius més importants que podem deixar a les generacions futures.

Tres-cents anys sense Estat, i tenint-ne un en contra, ha generat la capacitat d'autoorganització en tots els camps.

1.4.3.- Construir un model polític i econòmic de futur

Catalunya, una terra pobra en recursos naturals tradicionals, davant l'actual competència mundial, no pot resistir l'actual descapitalització en capital humà i el dèficit d'infraestructures provocat pel dèficit fiscal.

Catalunya ha d'aprofitar la riquesa en recursos naturals inesgotables per abordar la plena transició energètica a energies renovables.

Però els grans reptes de futur no generen debat polític, que queda limitat a qüestions domèstiques i de fàcil consum. Els ciutadans s'han anat allunyant progressivament de la vida política. Construir un futur millor exigeix canviar el sistema de partits polítics tancats en sí mateixos, controlats per una petita elit que genera submissions i vassallatge, i amb sistemes de finançament opacs. Cal canviar radicalment la concepció d'una funció pública autoritària, heretada de l'espanyola, per bastir una funció pública amb mentalitat i vocació de servei.

ÀMBIT 2. LA CONSTRUCCIÓ D'UN NOU PARADIGMA

Els grans reptes que ens planteja el futur immediat no es poden encarar de forma separada en estar del tot interrelacionats. El buit ideològic que vivim facilita l'aparició de propostes polítiques simplistes i generalment reaccionàries que creixen arreu gràcies a les incerteses i les pors de molta gent.

En una situació així, de canvi d'era, és necessari construir un nou paradigma capaç de donar una resposta global al conjunt de reptes que la humanitat té plantejats.

2.1.- ELS GRANS CORRENTS DE PENSAMENT POLÍTIC

Darrere l'expansió dels partits socialistes i laboristes des de 1870 hi havia una sòlida base intel·lectual creada per Karl Marx i altres autors. Darrere del nou ordre econòmic internacional posat en marxa l'any 1945 hi havia l'obra de Keynes, que no era pas socialista, sinó liberal progressista. Avui el progrés necessita una base intel·lectual anàloga feta a partir de l'anàlisi acadèmicament rigorosa: de fet, el principal error de les forces progressistes ha estat confondre el progrés amb l'increment anual del PIB.

Els avenços tecnològics han permès incrementar de tal manera la producció que, des de fa unes dècades, vivim en un món en el que moltes de les crisi són degudes, no a la manca de producció, sinó als seus excedents.

Tanmateix en un planeta finit no és possible el creixement sense límits. De fet, el creixement no és una finalitat en ell mateix: ha de ser un instrument al servei de la millora del benestar global de les persones.

Els problemes no són els de la Gran Depressió, sinó els esmentats: població, globalització, impacte en la biosfera, desigualtats, canvis culturals. I aquest canvi necessita unes bases intel·lectuals tant o més sòlides que les que van proporcionar Marx, Keynes i els seus respectius deixebles.

Hi ha un percentatge elevat de la població que té horror al buit i prefereix patir retallades de drets a seguir un camí que no sap a on porta.

Sense un horitzó d'un futur alternatiu al que està dibuixant el neoliberalisme, les anomenades forces progressistes cauen en la defensa d'interessos parcials i locals a curt termini.

2.1.1.- El neoliberalisme

Després de la desaparició de la Unió Soviètica, Fukuyama va proclamar el final de la història, sostenint que s'havia acabat la successió de modes de producció segons el materialisme històric. L'estat democràtic-liberal, la propietat privada dels mitjans de producció i l'economia de mercat era l'estadi darrer del progrés humà. Però els fets demostren la manca de voluntat del conjunt d'ideologies i interessos neoliberals per diagnosticar i afrontar els principals reptes als que ens enfrontem avui dia. El postulat segons el qual el món marxa sol gràcies a les lleis del lliure mercat s'ha demostrat falsa.

- El neoliberalisme s'ha oposat a tota mena de polítiques demogràfiques al·legant que era un afer privat.
- El neoliberalisme no ha permès millorar la situació de la majoria de la població mitjançant l'aprofitament de l'enorme avenç tecnològic que han representat la microelectrònica en totes les seves aplicacions, des de l'automatització a la telefonia mòbil.
- La incapacitat del lliure mercat per resoldre el creixent impacte en l'activitat humana en la biosfera és evident i alarmant.
- L'increment de les desigualtats forma part de l'ADN del neoliberalisme, tant pel que fa a diferències entre països com a l'interior de cada societat. El model de globalització actual,

sense cap tipus de control per part de poders democràtics, no crea una cooperació internacional.

- La banalització de la cultura, derivada de l'impacte de la cultura audiovisual, és indestruïble del sistema neoliberal. La màxima publicitat és una necessitat del sistema econòmic per fomentar la demanda amb la creació de noves necessitats artificials en els ciutadans, reduïts a la categoria de consumidors.

2.1.2.- Els corrents progressistes i socialistes

El triomf de les nacions democràtiques i la URSS sobre el nazisme i el feixisme va permetre crear un ordre internacional progressista que va durar fins a la dècada de 1970. La fundació de les Nacions Unides per garantir una pau basada en el dret internacional va permetre el procés de descolonització. El sistema de Bretton Woods, per evitar una repetició de la Gran Depressió de 1930 va eliminar el patró or i va instaurar un nou sistema monetari internacional. La por a l'expansió de la revolució comunista va consolidar i ampliar molt l'Estat del Benestar, i un sistema fiscal progressiu.

Des de la gran crisi del petroli, les forces progressistes s'han situat en una posició defensiva, intentant preservar les conquestes del passat més que analitzant el present i sense ser capaces d'oferir un horitzó diferent del marcat pel Fons Monetari Internacional, el Banc Mundial, l'Organització Mundial del Comerç, el G-7, el G-20, l'OCDE, etc.

L'alternativa progressista és més necessària que mai, però necessita canvis profunds que només es produiran si la humanitat és capaç de generar un nou marc ideològic que dibuixi una perspectiva creïble a mitjà termini i proposi les grans transformacions que s'haurien de començar a implementar des d'ara mateix.

El canvi sociològic produït en els darrers decennis té importants repercussions en la base social de les forces progressistes, provinent històricament de les classes populars. La substitució, en el món occidental, de moltes grans fàbriques amb centenars i milers de treballadors, per empreses més petites, ha afeblit l'estructura tradicional del moviment obrer.

A més, la irrupció de nous mitjans de comunicació com la ràdio i la televisió van tornar obsoletes la gran quantitat de revistes i diaris locals, regionals i estatals que tenien les seccions sindicals o eren de partits progressistes, Casals del Poble, etc. Els nous mitjans audiovisuals, o bé eren i són propietat de grans corporacions o bé públics de l'administració central.

Fins al desplegament d'Internet i les xarxes socials, la comunicació ha estat monopolitzada per les grans empreses multimèdia.

Paral·lelament, han aparegut una multitud d'organitzacions no governamentals que lluiten per les causes més nobles. Des de 2001 el Fòrum Social Mundial aplega anualment milers d'entitats i desenes de milers de militants de centenars de països, en debats de gran profunditat i transcendència.

2.1.3.- El capitalisme d'estat

L'èxit més gran de la globalització ha estat a la Xina, on s'ha tret centenars de milions de la pobresa. Aquest sistema manté les regles econòmiques i financeres bàsiques del capitalisme però justifica la manca de regles democràtiques en l'eficiència del sistema en la recerca del bé comú i de la prosperitat econòmica. Els efectes d'aquest capitalisme d'estat són molt semblants, per no dir idèntics, als produïts pel capitalisme "occidental o liberal-privat", tant per als habitants dels mateixos països com per a la resta de països subdesenvolupats. Han aparegut unes elits que han acumulat grans riqueses mentre la major part de la població s'ha mantingut en uns nivells de pobresa que hi contrasten cada cop més.

2.1.4.- El desenvolupament sostenible

El progrés de la ciència i la tècnica, el millor coneixement de les dinàmiques històriques i socials, i l'increment de la comunicació entre les nacions de la Terra fan possible resoldre els grans reptes de la Humanitat. El benestar global es pot assolir tot respectant els grans equilibris dels ecosistemes i de la biosfera. La pau, el respecte als drets humans, la democràcia, l'estat de dret, la justícia social, la

igualtat entre home i dona són alhora condicions i conseqüències indestruïbles d'aquest benestar global.

La convicció que un altre món més just, amb benestar global, equilibrat amb la natura i més culte i ètic és possible, és el fonament de la idea genuïna del progrés humà i que sustenta la teoria del desenvolupament sostenible.

Més enllà dels objectius polítics generals i les propostes estratègiques a escala europea i catalana, per resoldre els grans reptes que tenim al davant caldrà una nova mentalitat i un canvi d'actituds i de valors i, en paral·lel, una nova estructura política i administrativa per atendre les necessitats socials, econòmiques i ambientals del present i del futur.

2.2.- CANVI D'ÈPOCA

Estem immersos en un canvi d'època, en la transició d'una etapa històrica –l'etapa industrial- a una de nova. La revolució digital i tecnològica s'ha consolidat en el que portem de segle XXI.

En el darrer segle, el mapa dels estats s'ha transformat de tal manera que el seu nombre, avui, supera el doble dels existents a primers del segle XX.

És evident que el món està canviant a una escala i a un ritme molt més grans que en anteriors etapes de canvi. La base de partida del nou paradigma és identificar clarament els subjectes polítics que en són els destinataris finals i, a continuació, definir els instruments que ens calen per fer possible les grans transformacions imprescindibles per superar aquests reptes.

2.2.1.- L'ésser humà i el planeta Terra

Per a construir el nou paradigma, hem de situar l'equilibri entre l'espècie humana i el planeta com a objectiu principal d'aquesta nova era. Per primera vegada en la història de la humanitat, apareix la consciència que la vida de l'ésser humà en el planeta està amenaçada per culpa del comportament que la pròpia humanitat està tenint amb el planeta.

2.2.2.- Pensament global, acció local

Els reptes d'una dimensió global ho fan de forma diferent a cada país, a cada territori, i ha de ser diferent, doncs, l'aplicació de solucions globals interpretades localment, a partir de les condicions específiques en cada cas. Pensar globalment i actuar localment es converteix en una màxima aplicable a cada gran repte i en cada situació concreta.

Aquest document no té l'objectiu, ni té capacitat, de plantejar una proposta concreta sobre aquest nou model de governança global, però en la tercera part proposarà actuacions de tot tipus que es poden desenvolupar des de l'escala local bàsica.

En els darrers sis anys, les grans mobilitzacions del poble català per la independència, i la progressiva presa de consciència que la lluita per la independència és, alhora, una lluita democràtica, cívica i transversal per la millora de les condicions de vida de tots els ciutadans de Catalunya, dibuixen clarament l'àmbit d'actuació local més adequat per al futur que ja tenim al davant.

2.2.3.- De competir a cooperar

La dinàmica de la història de la humanitat s'ha fonamentat en la competència, en l'enfrontament i en la victòria d'uns sobre els altres. La cooperació, les aliances, pràcticament sempre han triomfat en qualsevol competència. La cooperació (i no la competència) serà la única manera de superar els reptes en benefici del conjunt de la humanitat i del mateix planeta.

La lluita de classes que ha protagonitzat bona part de l'edat contemporània deixa pas a un altre tipus de lluita de la que la gran majoria de la població mundial n'està sent espectadora passiva i, malauradament, en rep les conseqüències, ja sigui en forma de guerres controlades, d'explotació desafortunada dels recursos naturals, o de retallada i pèrdua de drets fonamentals conquerits amb grans sacrificis i que semblaven consolidats definitivament.

La construcció d'un nou paradigma que situï l'ésser humà –l'individu i la col·lectivitat- i el planeta Terra com els dos grans subjectes polítics de l'activitat humana, exigeix un replantejament en

profunditat de les estructures polítiques i econòmiques actuals. La construcció d'estats cohesionats socialment i sostenibles econòmicament, de dimensions que facilitin la relació propera entre els ciutadans i els seus representants polítics, i que potenciïn l'autogestió de la societat, es dibuixen com les noves eines de les que s'haurien de dotar els nous estats.

2.2.4.- L'aprofundiment democràtic

Les societats més preparades per portar a terme els grans canvis, que són necessaris, seran les que posin en pràctica un sistema democràtic molt més participatiu, transparent i obert, capaç de fer realitat que la sobirania rau en el poble, en els ciutadans. Una societat molt més formada s'ha de dotar dels mecanismes que facin possible la permanent adaptació del sistema a la ràpida evolució en la que ja estem vivint.

2.2.5.- Dels estats-nació a les ciutats-estat

En tots els casos els marcs territorials dels estats de l'Europa occidental estan resultant insuficients per al seu desenvolupament econòmic davant el procés d'obertura progressiva de mercats arreu del món.

Per primera vegada en la història, el sistema econòmic occidental està en perill i avança cap a la subordinació i la marginalitat, sobretot a Europa. Era i és lògic que comencessin a sorgir veus que reclamen un canvi radical del model econòmic occidental i, per extensió, dels models polítics i socials. La Unió Europea s'ha de repensar des de nous paràmetres però partint dels seus valors i les seves potencialitats.

Bona part del paper que a partir de la revolució francesa han tingut els estats està sent absorbit per les grans ciutats, que ja avui formen una veritable xarxa mundial de coneixement, de serveis, de producció i d'allotjament. La creació de nous estats, de dimensions més reduïdes que les dels estats sorgits a Europa després de les dues grans guerres, s'endevina com un objectiu estratègic que permeti definir uns àmbits territorials en els que es donin dues condicions bàsiques: l'existència d'una societat suficientment cohesionada i la possibilitat de ser sostenible econòmicament i ambientalment. Aquestes condicions es propicien amb una xarxa de ciutats mitjanes vinculades a la gran ciutat que protagonitza l'estat. El canvi de model territorial hauria d'anar acompanyat d'un canvi profund en el model de governança europea. La greu crisi de confiança d'una part important dels ciutadans europeus cap a les institucions de la Unió reclama una sortida decidida i amb perspectiva de futur.

2.3. LA RESPOSTA CATALANA ALS REPTES DEL S. XXI

Catalunya és, potser, un dels països europeus que reuneix millors condicions per començar a aplicar les "accions locals" que permetin començar a bastir una alternativa al nou ordre mundial que estan intentant implantar les oligarquies. El gran repte és construir aquesta alternativa minimitzant les col·lisions amb els poders establerts, i fent-ho doncs a partir de les dinàmiques de canvi positiu que aquest nou ordre està implantant.

2.3.1. Un nou país en un nou ordre mundial

Catalunya, i en particular la seva capital Barcelona, s'ha guanyat en les darrers 25 anys la credibilitat internacional per a exercir aquest doble paper. Però la nostra presumpta força s'ha de basar no pas en la "potestas" sinó en la "autoritas": en els valors, en l'eficiència...

El primer pas cap a aquest nou model seria recuperar l'equitat com a valor primordial. Bona part de les nostres esperances rau en l'ús i la generalització del coneixement, fent que prevalgui la racionalitat, l'educació, la cultura, la recerca i la innovació. Cal socialitzar el coneixement, posant la ciència, la tècnica i la cultura al servei i a l'abast de la ciutadania. Naturalment, això afecta de forma especial el sistema educatiu, però també el marc legislatiu, les polítiques, la recerca i l'accés a totes les manifestacions culturals.

2.3.2. Un país que vol decidir el seu futur

Les mobilitzacions dels darrers anys han demostrat que el poble català novament té la visió, la capacitat i el coratge necessaris per respondre als reptes del segle XXI malgrat les cinc crisis que s'han abatut sobre d'ell: la crisi financera mundial, la crisi europea, la crisi econòmica i social espanyola, la

crisi de la monarquia postfranquista, i el conflicte entre Catalunya i el Regne d'Espanya que la sentència del Tribunal Constitucional contra l'Estatut aprovat en referèndum va aguditzar. L'Onze de Setembre de 2012 es va iniciar un cicle històric de ruptura que ja ha establert un punt sense retorn vers la creació d'un Estat propi. Per aquesta raó ara és el moment que les persones més compromeses amb la marxa del nostre poble ens apleguem per esbossar *«les propostes operatives que permetin les transformacions profundes que Catalunya necessita per garantir el progrés i la justícia social»*.

Tots els països que, en els moments més dramàtics, han pogut crear forts consensos sobre el futur han assolit grans avenços en el progrés i la justícia social en els anys següents a la victòria.

Aquest «Congrés» es proposa aplegar estudiosos i persones preocupades pels reptes de futur de la nostra societat per debatre i establir les grans línies mestres de la futura República Catalana, en especial, aquells pilars estructurals que configuren la societat per una o diverses generacions, que s'estableixen en els períodes constituents i que exigeixen els consensos bàsics d'una societat.

2.3.3. Un país amb projecció internacional

Una part creixent de la població ve denunciant obertament que les restriccions provinents de l'estat espanyol suposen un fre a aquestes iniciatives de desenvolupament, de manera que és imprescindible un salt qualitatiu en el nostre autogovern.

El primer objectiu, doncs, és recuperar la dignitat nacional catalana, assolint la plena sobirania sobre el nostre futur, El concepte de nació pren una nova dimensió que podríem definir com "una societat cohesionada que ocupa el seu territori històric de forma sostenible socialment, ambientalment i econòmicament". Aquest dualisme local/global és més necessari que mai: i de nou Catalunya l'ha de fer compatible i fructífer.

La implantació accelerada del nou ordre mundial ha deixat perplexes i sense resposta les forces progressistes i l'esquerra política, i fins i tot els seus ideòlegs i pensadors, que en gran part havien pilotat l'ordre anterior, si més no des de l'hegemonia cultural i intel·lectual. Ara bé, són apreciables les reaccions per part de la societat civil, d'organitzacions no governamentals o de múltiples iniciatives de resistència i denúncia des de plataformes col·lectives o grupals.

Catalunya s'ha de proposar, alhora que consolidar i potenciar la seva nacionalitat, assumir un rol internacional en aquesta cerca de propostes progressistes en el nou ordre mundial. L'actuació del nostre poble ofereix un exemple a les forces progressistes de tot el món de la mobilització necessària per afrontar els grans reptes que la Humanitat sencera i Europa en particular té plantejats.